

PREVENCINIŲ PROGRAMŲ EFEKTYVUMAS VERTINANT IŠSAUGOTAS GYVYBES

Tyrimo vadovas dr. Romualdas Gurevičius.

Atsakinga vykdytoja Jonė Jaselionienė.

Tyrimo dalyvė Milda Garbuvienė.

Tyrimo vykdymo laikotarpis 2021 m.

Tyrimo pagrindimas. Sergamumo ir mirtingumo nuo piktybinių navikų situacija yra aktuali sveikatos problema Lietuvoje. Piktybiniais navikais sergančių asmenų kasmet daugėja, o mirtingumas nuo piktybinių navikų jau ištikus dešimtmečius išlieka viena iš dažniausių mirties priežasčių. Prevencinės programos yra efektyvus būdas sumažinti sergančių asmenų skaičių, naujų susirgimų atvejų, komplikacijų ir mirčių nuo profilaktinėmis priemonėmis valdomų ligų skaičių. Lietuvoje ir kitose šalyse atlikti prevencinių programų vertinimo rezultatai rodo, kad programose numatytos ir įgyvendinamos priemonės turėjo teigiamos įtakos sergamumo ir mirtingumo nuo piktybinių navikų mažėjimui. Deja, Lietuvoje šis mažėjimas nėra akivaizdžiai matomas, galbūt dėl nepakankamai vykdomų programų piemonių ar dėl sveikatos priežiūros sistemos vadybos spragų.

Tyrimo tikslas. Nustatyti gimdos kaklelio vėžio ir krūties vėžio prevencinių programų efektyvumą įvertinant pagrindinius efektyvumo rodiklius.

Tyrimo uždaviniai

1. Nustatyti pagal programą vykdyto testavimo rezultatus.
2. Nustatyti laiką, per kurį moterims, kurioms testas buvo teigiamas, suteiktas reikalingas gydymas.
3. Apskaičiuoti tikslinės grupės moterų išgyvenamumą.

Tyrimo metodika. Tyrimo metu bus atlikta retrospektyvi prevencinių programų tikslinės grupės moterų dalyvavimo programoje, atliktų testų ir jų rezultatų 2015–2019 m. laikotarpio duomenų analizė. Bus apskaičiuoti naudotų testų jautrumas ir specifiškumas bei kiti testo efektyvumo rodikliai. Teigiamų testų atvejais, bus įvertintas biopsijos rezultatas, naviko morfologinis tipas, nustatyta kada pradėtas gydymas. Sergamumo (*Privalomojo sveikatos draudimo IS „Sveidra“*) ir mirtingumo (*Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registras*) duomenų sugretinimui bus sukurtas algoritmas. Kombinuojant kelis kintamuosius (gimimo ir mirties datos, lytis) ir sugretinus moterų, kurioms nustatyti teigiami testo rezultatai, duomenis su mirčių registro duomenimis, bus nustatytas tikslinės grupės pacienčių gyvybinis statusas 2021 m. pradžiai ir apskaičiuoti išgyvenamumo rodikliai (priklausomai nuo diagnozės patvirtinimo datos / gydymo pradėjimo datos).

Laukiami rezultatai. Tyrimo rezultatai leis įvertinti prevencinių programų onkologijos srityje efektyvumą, laiko trukmę, per kurią paskiriamas specializuotas gydymas, ir nustatyti susirgusiųjų vėžiu išgyvenamumo pokyčius. Susirgusiųjų vėžiu išgyvenamumo rodikliai yra būtini vertinant prevencinių programų, kurių siekinys yra išsaugotos gyvybės, efektyvumą. Tyrimo rezultatai padės

priimti sprendimus koreguojant prevencinių programų eigą, išaiškinant veiksnius, kurie trukdo pasiekti norimus rezultatus, nustatant prioritetus, analizuojant sergamumo ir mirtingumo nuo piktybinių navikų situaciją, vertinant jos pokyčius.

Daugiau informacijos gali suteikti Higienos instituto Sveikatos informacijos centro Biostatistinės analizės skyriaus specialistė Jonė Jaselionienė tel. (8 5) 277 3302, el. paštu jone.jaselioniene@hi.lt ir Higienos instituto Sveikatos informacijos centro vadovas dr. Romualdas Gurevičius tel. (8 5) 262 2781, el. paštu romualdas.gurevicius@hi.lt.